

Pressmeddelande

2011-04-12

Utmaningar i reformeringen av det svenska försvaret

Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO) överlämnar i dag rapporten **Försvarets förutsättningar – en ESO-rapport om erfarenheter från 20 år av försvarsreformer** till Finansdepartementet. Rapporten är författad av Ola Hedin.

Under de senaste två decennierna har försvaret förändrats dramatiskt. Arméns insatsförband har minskat med drygt 90 procent och territorialförsvarsförbanden har avvecklats helt. Antalet stridsfartyg och stridsflygplan i insatsorganisationen har minskat med 70 procent eller mer. Hemvärnet har reducerats med 75 procent och värnplikten i fredstid har avskaffats.

Verksamhetens kostnader har inte förändrats lika drastiskt. Under perioden har de minskat med 15 procent i fasta priser (KPI), vilket innebär att utgifterna för kvarvarande verksamhet har ökat kraftigt.

Kostnadsökningen kan delvis förklaras av rimliga faktorer, som försök att göra kvarstående förband användbara, ökat deltagande i internationella insatser och förbättrad materiell prestanda. Men det finns också förklaringar som ur ett effektivitetsperspektiv är mer problematiska.

I rapporten framhålls bl.a. att:

- Det finns ett stort överskott av yrkesofficerare i förhållande till insatsorganisationens behov. Verksamheten bär löpande kostnader för officerare som av kompetens- eller behovs-skäl inte kan eller bör ha befattningar i insatsorganisationen.
- Nedläggningar som kombineras med stora omplaceringar av personal, och verksamhetsomflyttningar som innebär behov av nyinvesteringar, motverkar önskade effektiviseringar.
- De administrativa kring- och överbyggnadernas relativa betydelse har ökat med stigande samkostnader som följd. Framöver finns anledning att se över också andra enheter i försvaret än regementen och flottiljer – t.ex. de olika skolor, utvecklingscentra och stödmyndigheter som svarar för en stor del av resursförbrukningen.

Dessa utmaningar måste hanteras för att målet om ett användbart försvar ska kunna nås inom gällande ekonomiska ramar.

I rapporten påpekas också att den begrepps- och analysapparat som används inom Försvarsmakten är svårtillgänglig och begränsar möjligheterna till uppföljning och styrning. Detta talar för att inrätta en från den operativa nivån oberoende funktion för systematisk granskning och analys av verksamheten.

För frågor om rapporten kontakta författaren Ola Hedin, tel. 08-405 26 67.

För ytterligare information om ESO:s verksamhet, kontakta kanslichef Mikael Åsell, tel. 08-405 19 64, eller besök expertgruppens hemsida www.eso.expertgrupp.se.

Expertgruppen för Studier i Offentlig ekonomi (ESO) är en kommitté under Finansdepartementet, med uppdrag att självständigt bidra till att bredda underlaget för framtida samhällsekonomiska och finanspolitiska avgöranden. ESO tar fram analyser och policyrekommendationer som baseras på aktuell forskning och beprövad erfarenhet. Arbetet bedrivs huvudsakligen genom att forskare och institutioner får i uppdrag att genomföra kvalificerade studier. Undersökningar utförs även i egen regi. ESO beslutar självständigt vilka ämnen som ska behandlas och vilka rapporter som ska publiceras.